

Lleihau Baich Gwaith *Canllaw i Athrawon a Phenaethiaid*

Nod y canllaw hwn yw helpu a chynorthwyo pob athro i ganolbwyntio ar gyflawni'r effaith fwyaf i ddisgyblion, a lleihau baich gwaith athrawon ar yr un pryd.

Beth **ddylai** athrawon ei wneud?

Beth **na ddylai** athrawon ei wneud?

Beth yw barn **Estyn**?

Cynllunio ac addysgu

Dylech...

- roi'r statws cymesur y maent yn eu haeddu i gynlluniau gwersi.
- sicrhau bod cynlluniau gwersi yn adlewyrchu cynnwys unrhyw gynlluniau gwaith perthnasol.
- cynllunio ar y cyd ac yn effeithlon, gan ystyried anghenion eich disgyblion.
- bod ag adnoddau a chynlluniau gwaith o ansawdd dda ac sy'n hawdd cael gafael ynddynt.

Peidiwch...

- gwneud cynllunio dyddiol neu wythnosol gorfanwl yn ddisgwyliad arferol ar draul cynlluniau gwaith wedi eu paratoi ar y cyd.
- creu cynlluniau manwl sy'n troi'n ymarfer 'ticio blychau', ac sy'n dwyn amser oddi wrth gynllunio effeithiol.
- cynllunio i fodloni sefydliadau allanol.

• Nid yw **Estyn** yn nodi sut y dylid amlinellu cynlluniau, faint o amser y dylent gymryd na'r manylion y dylid eu cynnwys.

- Nid yw **Estyn** yn mynnu bod ysgolion yn darparu cynlluniau gwersi unigol na blaenorol ar gyfer arolygwyr nac yn ffafrio ffyrdd penodol o gynllunio nac addysgu.
- Mae **Estyn** yn barnu gwersi ar sail ansawdd y dysgu yn bennaf. Mae'r ffocws ar ba mor dda y mae dysgwyr yn ymateb i'r addysgu.
- Ni fydd arolygwyr **Estyn** yn barnu gwersi unigol gan ddefnyddio'r disgrifyddion barn ond byddant yn cynnal deialog broffesiynol gydag athrawon yn dilyn unrhyw arsylwadau gwersi uniongyrchol.

Adborth i ddisgyblion

Dylech...

- gofio y dylai pob adborth (gan gynnwys marcio) fod yn amserol, yn ystyrlon, yn hylaw ac yn ysgogol ar gyfer disgyblion.
- ystyried ansawdd yr adborth i ddisgyblion yn hytrach na'i faint.
- cyfrannu at y dasg o adolygu polisi asesu'r ysgol yn achlysurol i sicrhau cysondeb a'i fod yn cael effaith gadarnhaol ar gynnydd disgyblion.

Peidiwch...

- rhoi gwerth anghymesur i farcio mewn perthynas â mathau eraill o adborth.
- rhoi gormod o adborth ysgrifenedig i ddisgyblion. Gall hyn achosi i ddisgyblion beidio â chael eu cymell i dderbyn heriau a chymryd cyfrifoldeb am wella eu gwaith eu hunain.
- treulio amser ar adborth nad yw'n cael effaith gymesur ar gynnydd disgyblion.

• Nid yw **Estyn** yn ffafrio unrhyw ddull penodol o farcio neu roi adborth. Mae Estyn yn barnu effaith unrhyw farcio neu adborth ar ba mor dda y mae disgyblion yn deall beth sydd angen iddynt ei wneud i wella.

- Nid yw **Estyn** yn disgwyl gweld unrhyw gofnod ysgrifenedig o adborth llafar i ddisgyblion, ond bydd yn ystyried sut mae athrawon a disgyblion yn defnyddio adborth ysgrifenedig a llafar i hyrwyddo dysgu.

Atebolrwydd, dadansoddi data a chynllunio strategol

Dylech...

- fod yn glir ynghylch diben casglu a dadansoddi unrhyw ddata. Ystyriwch pam fod ei angen, a sut y bydd yn helpu i wella ansawdd yr addysgu a'r dysgu.
- bod yn ymwybodol o'ch baich gwaith eich hun. Ystyriwch pa mor hir y bydd yn ei gymryd i chi gasglu, dadansoddi a defnyddio data am berfformiad disgyblion, a ph'un a allech dreulio'r amser hwnnw yn fwy effeithlon.
- manteisio ar gyfleoedd i gyfrannu at weithdrefnau hunanarfarnu'r ysgol a chynllunio ar gyfer gwella.

Peidiwch...

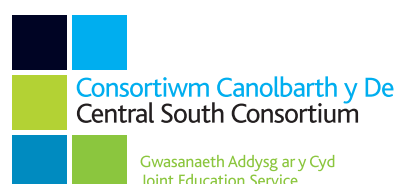
- casglu data nad yw'n bwrpasol. Dylai fod gennych synnwyr clir a phriodol o'i ddilysrwydd a'i ddiben.
- dyblygu data ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd – casglwch y data unwaith a'i ddefnyddio sawl gwaith.

• Bydd arolygwyr **Estyn** yn edrych ar dystiolaeth i ddangos bod arweinwyr yn monitro ac yn arfarnu ansawdd yr addysgu a'r dysgu yn yr ysgol.

- Nid yw **Estyn** yn mynnu bod ysgolion yn llunio dadansoddiadau data ychwanegol na thystiolaeth ychwanegol o fonitro ar gyfer arolygu y tu hwnt i'r hyn y byddent fel arfer yn ei wneud at eu dibenion eu hunain.
- Bydd arolygwyr **Estyn** yn defnyddio adroddiad hunanarfarnu cyfredol yr ysgol i ystyried i ba raddau y mae'n adnabod ei chryfderau a'r meysydd sydd angen eu gwella.

Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru
Her Majesty's Inspectorate for Education and Training in Wales

Gwasanaeth Addysg ar y Cyd
Joint Education Service

Tuag at Ragoriaeth
Towards Excellence

FOR LEADERS, FOR LEARNERS
ARWEINYDDION, DYSGWYR

The Teachers' Union

